

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ถึง 10 มาตราในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น และในหมวดที่ 5 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยเปิดช่องทางให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหาร ตรวจสอบ และถ่วงดุลการจัดการในท้องถิ่น ในมาตรา 78 (3) “กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 85 (5) ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนามาตรา 285 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง และ “มาตรา 286 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้...” “มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณี

ที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550) และให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย อบท. ต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและในกรณีที่การกระทำของ อบท. จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ อบท. ต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน อบท. ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ในรอบปีให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 287) (อภิชาติ สถิตนิรามัย, 2555, หน้า 7-8)

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ความรับผิดชอบกว้างขวางกว่าเดิมหลายประการ เช่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ทั้งมีสิทธิจัดการศึกษาอบรมวิชาชีพที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นโดยให้เป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้น รวมไปถึงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นอีกด้วย (มาตรา 289 มาตรา 290) (บทสรุปสำหรับผู้บริหารข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการกระจายอำนาจ, 2550, หน้า 2)

ปัจจุบันแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ซึ่งคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2543 นั้น มีผลทำให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ต้องถ่ายโอนภารกิจของรัฐไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. 2549 จากทิศทางตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ดังกล่าว ทำให้การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับเปลี่ยนไปในประการสำคัญที่มุ่งหมายที่จะให้ท้องถิ่นมีการบริหารจัดการงานท้องถิ่นที่ดี (Good Local Governance) และตลอดทั้งการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่ประชาชนมุ่งหวังเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม (จिरายุทธ พุทธศรี, 2551 หน้า 1)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำท้องถิ่น ถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่ง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ผู้นำ เพราะผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กร เป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและกระตุ้นให้สมาชิกปฏิบัติงาน โดยแสดงความ เป็นผู้นำผ่านการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ซึ่งภาวะผู้นำเป็นความสามารถของบุคคลที่จะนำกลุ่มของตนให้บรรลุสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำ คือ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด การบริหารงานท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกระบวนการ ที่ต้องผ่าน การตัดสินใจ เพื่อวางยุทธศาสตร์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารท้องถิ่นและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ดังนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลตรงกับ ความต้องการของประชาชน (ขวัญลภา ยินดีสุข, 2554, หน้า 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีจำนวน 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านม่วง หมู่ที่ 2 บ้านนาคุณใหญ่ หมู่ที่ 3 บ้านนาคุณทุ่ง หมู่ที่ 4 บ้านนาคุณน้อย หมู่ที่ 5 บ้านหนองหัวงัว หมู่ที่ 6 บ้านนาคุณน้อย และหมู่ที่ 7 บ้านม่วง มีประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จำนวน 4,509 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และบางกลุ่มจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตามนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการ มักจะประกอบอาชีพรับจ้างนอกบ้าน ในขณะที่เดียวกันชุมชน ก็ได้รับการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคมการศึกษาตลอดจนการหารายได้ มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ถึงเห็นความสำคัญถึงสิทธิประโยชน์อันจะพึง ได้รับในสวัสดิการต่าง ๆ จากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาตำบลทำให้ขาดความรู้

ความเข้าใจในการเลือกผู้บริหารงานที่ดีมาเป็นผู้นำชุมชนและพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญต่อไป

กล่าวโดยสรุป องค์การบริหารส่วนตำบลนาคุณใหญ่ใช้ระบบเลือกตั้งโดยตรง ประชาชนจะเป็นผู้เลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคุณใหญ่ ให้ทำหน้าที่บริหารและพัฒนาท้องถิ่นโดยได้รับอำนาจจากประชาชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลนาคุณใหญ่ มีความต้องการนายกที่มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้นำมีความสำคัญต่อองค์การเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชนต้องการนำปัญหาดังกล่าวมาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนมีความประสงค์และต้องการให้เข้ามาบริหารท้องถิ่น ก่อให้เกิดกระแสการสรรหาคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีจริยธรรมและคุณธรรมเข้ามาบริหารและพัฒนาท้องถิ่น สนองตอบนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของประชาชนภายในท้องถิ่นต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน ตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เป็นอย่างไร
2. ภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน ตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

ภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำต่าง ๆ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตั้งแต่มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ

บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2559-ธันวาคม พ.ศ.2560

1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ของการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน โดยมีพื้นที่ในการศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน

1.3 ขอบเขตของเนื้อหาในด้านเนื้อหาการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม และแบ่งเขตในด้านเนื้อหาของการศึกษาออกเป็น 6 ด้าน คือ ตามทฤษฎีของ Jay Conger และ Rabindra Kanungo (1998, P. 94) Robbin (2003, pp. 334-335) Avolio และ Bass (1985, pp. 35-55) อ้างถึงใน พิชาय รัตนดิลก ฦ ฎุเก็ต, 2552, หน้า 196)

1.3.1 ภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมี

1.3.2 ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์

1.3.3 ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์

1.3.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

1.3.5 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล แบ่งเป็นดังนี้

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. รายได้ต่อเดือน
5. อาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ตามทฤษฎีของ Jay Conger และ Rabindra Kanungo (1998, P. 94) Robbin (2003, pp.334-335) Avolio และ Bass (1985, pp. 35-55) อ้างถึงใน พิชาय รัตนดิลก ฦ ฎุเก็ต, 2552, หน้า 196)

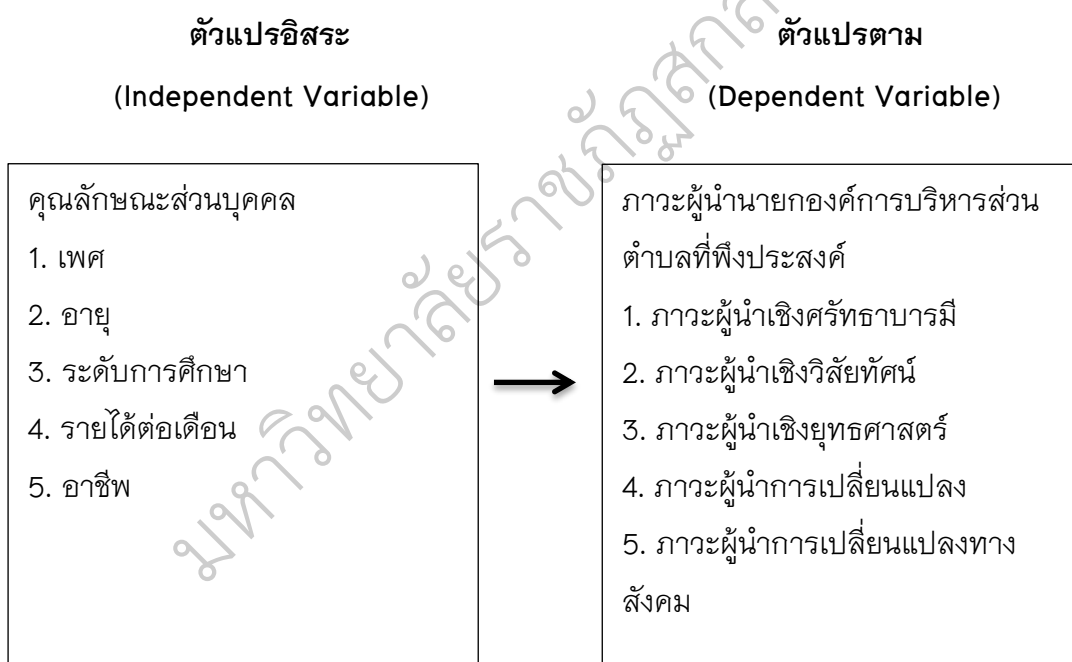
1. ภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมี

2. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์

3. ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์
4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
5. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาองค์ความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีของ Jay Conger และ Rabintra Kanungo (1998, P. 94) Robbin (2003, pp. 334-335) Avolio และ Bass (1985, pp. 35-55) อ้างถึงใน พิชาย รัตนติลก ณ ภูเก็ต, 2552, หน้า 196) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพประกอบ1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรต่าง ๆ ที่ปรากฏในสมมติฐาน ดังนี้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดที่มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคุณ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ สร้างค่านิยมร่วมและ วัฒนธรรมขององค์กร

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการใช้ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม โดยผู้นำจะกระตุ้น โน้มน้าว จูงใจ ผู้ตามให้ปฏิบัติงานอย่างเต็ม ศักยภาพเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี

รูปแบบภาวะผู้นำ หมายถึง สถานะ การแสดงออกของความเป็นผู้นำ แบ่งได้ 5 รูปแบบ ได้แก่

ภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมี หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติและข้อตกลงเบื้องต้นหลักของสมาชิกในองค์การและการสร้างความสัมพันธ์ผูกพันกับวัตถุประสงค์ขององค์การ

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์การ

ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ หมายถึง กระบวนการกำหนดทิศทางองค์การ การสร้างและการนำไปสู่การปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์การ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการที่เน้น ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจหรือให้อำนาจผู้อื่น มีคุณธรรมและกระตุ้น ผู้อื่นให้เป็นผู้นำ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง ผู้นำเป็นผู้ที่สามารถ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลเชิงบวกต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อื่นของชุมชนของสังคม โดยรวม

คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและ อาชีพ

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ช่วง อายุ ดังนี้ ช่วงอายุ 18-39 ปี, ช่วงอายุ 40-59 ปี, และอายุ 60 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ระดับ ดังนี้ ระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส., ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ช่วงรายได้ ดังนี้ รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท, รายได้ 5,001-10,000 บาท, รายได้ 10,001-15,000 บาท และรายได้มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม อาชีพ ดังนี้ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ, รับจ้าง, ค้าขาย / ทำธุรกิจส่วนตัว, เกษตรกรรม และอื่น ๆ (ระบุ).....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร